

КОНФІГУРАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ НАПЕРЕДОДНІ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2019 р.

Кокорський В. Ф.

канд. іст. наук, доцент,

*Донецький національний університет
імені Василя Стуса, Україна*

Анотація. Аналізується розклад сил у Вінницькій області перед парламентськими виборами 2019 р. Констатується домінування «БПП-Солідарність» та її сателітів як типовий приклад клієнтелістської орієнтації еліт в системі патримоніального президенталізму.

Ключові слова: Вінницька область, партія, парламентські вибори 2019 р.

Valentin Kokorsky, PhD in history, associate professor, Department of Political Science and State Governance at Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine

CONFIGURATION OF POLITICAL FORCES IN VINNYTSIA REGION BEFORE THE PARLIAMENTARY ELECTIONS 2019

Summary. The article analyses the dispersal of forces in the Vinnytsia region before the 2019 parliamentary elections. The author highlights the dominance of the «BPP Solidarity» Party and its satellites as a typical example of the clientele orientation of elites in the system of patrimonial presidentialism.

Key words: Vinnytsia region, party, 2019 parliamentary elections.

Відмітною ознакою політичного процесу в Вінницькій області є наявність еліт, які уособлюють її в центральній владі та прагнуть в результаті нових виборів зберегти свої владні позиції. Якщо в Вінниці в структурах влади нині домінує прем'єрська «Вінницька європейська стратегія», то в області переважає президентська партія «БПП-Солідарність», яка використовує можливості призначень на посади у виконавчій вертикалі та істотний потенціал депутатів у представницьких органах регіону. БПП змогла зміцнитися в регіоні завдяки повноваженням президента у призначенні на посади в обласній та районних державних адміністраціях, а також відносній перемозі на місцевих виборах 2015 року, що сумарно дало їй майже 18% місць в районних і міських радах області.

Так, у обласній раді за результатами виборів 2015 р з 84 місць «БПП-Солідарність» отримала 27 (32,1%), що дозволило їй обійняти посаду голови (Анатолій Олійник) і сформувати більшість. Її союзниками стали фракції РПЛ (8 місць – перший заступник голови Михайло Кременюк), «Аграріїв Вінниччини» і «Опозиційного блоку» - по 6. ВО «Батьківщина» (16 місць), «Самопоміч» – 7 (заступник голови Ігор Хміль), УКРОП – 6 і ВО «Свобода» – 5 сформували опозицію. Щоправда, рух «Чесно» [1] визначив 78% обласних депутатів від БПП як злісних прогульників, які демонструють вищий рівень партійної безвідповідальності, сприяючи цим зниженню рівня довіри до влади.

На виборах у Вінницьку міську раду переконливу перемогу здобула нова – стара команда колишнього мера обласного центру Володимира Гройсмана –

партія «Вінницька європейська стратегія» («ВЕС»). Очолив список її співзасновник Сергій Моргунов, колишній секретар міської ради в 2006–2014 рр. і в.о. мера після переїзду Гройсмана до Києва. Проголосували за неї трохи більше 37% виборців, що дало партії 20 з 54 депутатських мандатів [2]. «БПП-Солідарність» отримала 18,52 % голосів і, відповідно, 10 депутатських крісел. Таким чином, більшість у Вінницькій міській раді склали 30 депутатів (55 % мандатів).

Її представники очолили п'ять з семи найважливіших комісій (3 від «ВЕС» і 2 від «БПП-Солідарність»). Крім того, «ВЕС» має двох заступників глав і чотирьох секретарів комісій. Вона представлена у всіх, але найбільше в земельній, бюджетній і комісії з питань житлово-комунального господарства. Своєю чергою, депутати від ВО «Батьківщина» (9 мандатів), ВО «Свобода» (6), «Самопоміч» (5) і «Опозиційного блоку» (4) контролюють комісії з питань освіти, культури, молоді, фізкультури і спорту («Батьківщина») та з питань охорони здоров'я та соціального захисту (ВО «Свобода»). В цілому більшість стабільна, а сил опозиції явно недостатньо для постійного впливу на її рішення [3].

Спектр партійного представництва в 25 районних радах Вінницької області ще більш різноманітний [4]. У них присутні 19 партій (п'ять парламентських - «БПП», «Батьківщина», РПЛ, «Самопоміч», «Опоблок», і 14 позапарламентських), які розподіляють між собою 865 мандатів. Сумарно найбільшу кількість місць отримали дві парламентські партії: «БПП» – 228 (26,4 %) і «Батьківщина» – 182 (21%), тоді як третьою стала позапарламентська Аграрна партія – 144 (16,6). Своєю чергою, у решти парламентських партій результати скромніші: РПЛ – 77 (8,9 %), «Опоблок» – 39 (4,5) і «Самопоміч» – 21 (2,4 %). Окрім аграріїв, серед позапарламентських партій значну вагу здобули «Наш край» – 43 (5 %) і Українське Об'єднання патріотів УКРОП – 37 (4,3 %), тоді як «Свобода» – 27 (3,1 %) і Народна партія України – 23 (2,7 %) свою колишню підтримку втратили. Представництво в усіх без винятку районних радах мають «БПП- Солідарність» (26,4 % мандатів) і ВО «Батьківщина» (21%), в 22 і 21 – РПЛ (8,9 %) і Аграрна партія (16,6 %). У більш ніж половині районних рад представлені також «Опоблок» (4,5 %) і УКРОП (4,3 %). При цьому висуванці БПП очолили 13 райрад, АПУ – 6, «Батьківщини» – 4, «Нашого краю» – 2, РПЛ і «Самопоміч» – по 1 [5].

Найбільшу кількість керівних посад у районних радах обіймають представники від «БПП» (42) і «Батьківщини» (31). Союзником президентської сили виступають позапарламентські Аграрна партія (22) і «Наш край» (10), тоді як опозиційна РПЛ очолює 4 постійні комісії, а «Самопоміч», «Опоблок», УКРОП і «Свобода» – по 3. Необхідно зазначити, що в ряді районів «Батьківщина», яка формально знаходиться в опозиції, активно співпрацює з партією влади та її сателітами в керівництві рад на рівні заступників їх голів. В цілому розподіл керівних посад в області демонструє переважання БПП і її союзників, а реальний розклад сил в радах є результатом політичних домовленостей, які часто не відповідають волевиявленню громадян.

Тим часом, результати виборчих кампаній в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) Вінниччини свідчать про те, що, беззаперечними фаворитами тут стали БПП і ВО «Батьківщина». Показовими тут постають дуже важливі для партії влади (чинний губернатор Валерій Коровий родом з Тростянця) вибори 29 квітня 2018 р до Тростянецької ОТГ, на яких «Батьківщина» отримала 9 депутатських мандатів, БПП – 8, самовисуванці – 4, «Самопоміч» – 2, РПЛ і Аграрна партія - по одному [6].

Узагальнюючи наявний у Вінницькій області розклад сил, варто зазначити, що «БПП-Солідарність» повсюдно присутня в представницьких органах регіону. Вона домінує (сама або разом зі своїми сателітами) як за чисельністю депутатів, так і за кількістю керівних посад. Збільшення її впливу - типовий приклад клієнтелістської орієнтації еліт в системі патримоніального президентіалізму, підкріпленої в даному випадку регіональними зв'язками і відносинами кумівства з акцентом на «своїх». Останні, як свідчить доля ПР на Вінничині, залишаються в силі навіть тоді, коли колишній патрон і його партія втрачають свою посаду і вплив. Опонентами «БПП» в області, щоправда далеко не завжди послідовними, є партії ВО «Батьківщина», Об'єднання «Самопоміч» і ВО «Свобода», які в бізнес-політичних інтересах час від часу йдуть на співпрацю з нею на різних рівнях.

Література

1. Гайда Т. «Маркерна область» допрогулювалася до ручки: майже 20 % у Вінницькій обласній раді можна відкликати. URL : <http://www.chesno.org/post/677/>
2. Огородник С. Депутати Вінницької міськради від «ВЕС». URL : <http://www.chesno.org/post/364/>
3. Рибак В. Вінницька міська рада: коаліція Гройсмана-Порошенка узурпувала владу. URL : <http://www.chesno.org/post/339/>
4. Результати виборів депутатів районних рад: Вінницька область. URL: http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2015/PVM041?PT001F01=100&PT00_T001F01=100&pid112=21&pid100=5&rej=0
5. Голови районних рад України. URL: http://cifragroup.org/?page_id=1812
6. Задорожний М. На Вінничині ще на одну офіційну об'єднану територіальну громаду (ОТГ) стало більше. URL: <http://vlasno.info/politika/gromada/vibori/item/24161-na-odnii-z-dilnyts-oth-na-vinnychchy>